

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, dafiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 3.

V Ptuj v nedeljo dne 15. januarja 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Kmetje v okraju sv. Lenart slov. gor. pozor!

V nedeljo, dne 22. januarja 1911, popoldne ob 3. uri se vrši v „Vereins-hausu“ v Sv. Lenartu slov. gor.

veliki kmetski shod,

na katerem se bode o važnih zadevah razpravljalo. Treba je, da tudi kmetsko ljudstvo šentlenartsko enkrat odločno svoje mnenje povle! Treba je, da odločno protestiramo proti zločinski obstrukciji v štajerskem deželnem zboru, ki nam prizadeva tako velikansko škodo. Treba je, da se tudi napredni kmetje tega okraja združijo in da, trdni kot skala, zahtevajo svoje ljudske pravice.

Zato pa naj pridejo vsi na ta shod, kateri imajo srce za ljudstvo in voljo za delo! Tudi nasprotniki, ki se znajo in hočejo dostojno obnašati, naj pridejo. Seveda ne bomo tega trpeli, da bi nam kakšni nahujskanci shod motili ali ga celo razbili.

Somišljeniki! Agitirajte za shod in pridite vsi! Sklicatelji.

Prvaško gospodarstvo.

Poročali smo že o polomu „Glavne slovenske posojilnice“ v Ljubljani. Treba je, da omenimo še nekaj zanimivih točk.

Preteklo nedeljo vršil se je namreč glavni zbor te zavožene posojilnice. Vložniki so v največjem razburjenju in psovali so predstojništvo na vse mogoče načine. Seveda, načelnika ni bilo blizu in tudi večina članov predstojništva je ostala doma. Zato so člani vpili: „Kje je načelnik?“ — „Državni pravnik naj prime sleparje!“ — „Vse predstojništvo spada v ječo“ itd. Zanimivo je, da vabilo za ta shod ni noben član predstojništva podpisal; v tem vabilu se pravi m. dr., da stoji posojilnica vsled ponesrečenih spekulacij pred konkurzom. Za predsednika shoda je bil izvoljen znani prvaški hujskač dr. Oražen, ki je v prvi vrsti kriv dogodkov septembra meseca 1908. Dr. Oražen je prosil slovenske časopise, naj o temu polomu ničesar ne pišejo. Seveda, bojijo se javnosti, bojijo se, da pridejo njih lumparije na dan.

O položaju poročal je potem „revizor“ celjske zadržne zveze Benjamin Kunec. Kajti „Glavna posojilnica“ je članica slov. narodne zadržne zveze v Celju in zato je ta celjska narodnjaška zveza sokriva na temu škandalu.

Položaj „Glavne posojilnice“ je glasom Kunevega poročila sledeči: Pasive (m. nj. zlasti hranilne vloge z obrestmi) znašajo 4.015.723 kron in nepokriti primanjkljaj znaša 1.387.782 kron. — Aktivne znašajo 3.900.000 K

in obstojijo večidel iz zahtev, od katerih je pa 2.500.000 kron dvomljivih. — Načelnik „Glavne posojilnice“, znani dr. Hudnik, ki je tudi po štajerskem strašil, potreboval je za nakup graščinskih posestev jako veliko denarja. Zato si je sam brez sklepa seje dovolil kredita za 1.200.000 K. Skozi 5 let za ta kredit ni plačal niti vinarja obresti! Za njegov dolg imajo pokritja v znesku kakšnih 350.000 K, kajti dr. Hudnik ima na Dunaju par zadolženih posestev. — Prav zanimivo je tudi, da je imela „Glavna posojilnica“ že l. 1899, ko je komaj eno leto obstojala, že primanjkljaja za 30.000 K. Ta primanjkljaj se je leto za leto povečeval; objavljalo se je pa vedno aktivne bilance... Med vlogami se nahajajo tudi take v visokosti okroglo 1 1/2 milijona kron, katere so vložile druge posojilnice, zaslepljene od visoke obrestne mere 4%.

Položaj zahteva torej — to razume vsak otrok! — da se vsled groznih dolgov napove konkurz. Ali glavni krivci so se prizadevali in delovali z vsemi mogočimi obljubami tako dolgo, da se je sklenila le likvidacija. V likvidacijski odbor so bili izvoljeni: Dr. Kukovec (za celjsko zadržno zvezo, ki je tako dolgo „revidirala“, da je vse vrag vzel), dr. Oražen, Višnikar in uradnik Mikuš ter Bradaska. V enem mesecu se bode shod zopet vršil.

Polom te klavrne „Glavne posojilnice“ nam je zopet dokaz, da je brezvestnost slovenskih prvakov v gospodarskih stvarih in pri tujem denarju neskončna. Polom za polomom sledi... Že se čuje, da stoji tudi ljubljanska „Mestna hranilnica“ in z njo mnogo slovenskih posojilnic po deželi na slabih nogah... Polom za polomom... In revno slovensko ljudstvo plačuje...

Politični pregled.

Náš cesar je baje zopet popolnoma okrevan in se pri lepem vremenu že v prostem spreha.

Novo vlado smo zopet enkrat dobili. Stavil jo je po velikih težavah baron Bienerth, ki je tudi znanprej ministerski predsednik. Nadalje sedijo v novi vladi: Dr. Maks grof Wickenburg (minister za notranje zadeve); Karl grof Stürgkh (minister za poduk in bogočastje); dr. vitez pl. Hohenburger (minister za pravosodje); dr. Robert Meyer (finančni minister); dr. Rikard Weisskirchner (trgovinski minister); Karl Marek (minister za javna dela); dr. Stanislav Glabinski (železniški minister); Adalbert pl. Widmann (poljedelski minister); Fr. pl. Georgi (domobranski minister); Vaclav vitez pl. Zalewski (minister za Galicijo). Torej zopet cela vrsta novih mož, ki bodejo svoj čas lepe penzije živjati. Mnogo nikdo od te nove vlade ne pričakuje, ker je precej klerikalno pobarvana.

Ivan Hribar, sramotno odslovljeni eks župan ljubljanski baje ne bode več kandidiral. To je tudi najpametnejše, kar more storiti. Kajti rusko-srbsko srce tega prvaškega rogovileža je zdaj že

razkrinkano. Adio torej, Ivane Hribar, pa zdrav nam ostani...

Volitev. V 2. štajerskem volilnem okrožju se je vršila vsled odstopa posl. Jodelbauer nova volitev. Izvoljen je bil socialni demokrat Kollegger z 3.334 glasov proti nemškemu kandidatu Burgstallerju, ki je dobil le 1.780 glasov.

V Monaku se je vpeljala ustava, katero je ljudstvo baje z veseljem pozdravilo. Torej tudi ta karikatura držav ni več absolutistična.

Iz zgornje-radgonskega okraja.

(Izvirni dopis.)

Desetletja sem žrtvoval sem podpisani svoje moči javnemu delovanju. Nikdar me ni vodila sebičnost, nikdar nisem žrtvoval gospodarskih interesov političnim idejam in nikdar nisem iz osebnosti stvarnih razlogov pozabil. Meni se ni šlo nikdar za to, kakšno suknjo kdo nosi in kakšni jezik govori; pač pa sem vedno vprašal: koliko dela izvršuje! Kdor me le količkaj pozna, ta mora tudi priznati, da je bila moja kritika vedno stvarna in da sem se držal celo moje življenje edino pametnega gesla: skupno gospodarsko delo za zboljšanje naše bodočnosti!

Hvale za svoje delovanje nisem našel in tudi nisem iskal. Zadovoljen bi bil, ako bi se mi očitalo vsaj stvarne resnične pregreške. Ali tega ne znajo moji nasprotniki. Zato so raje kamenje na mojo osebo lučali, zato so se borili proti meni z lažmi in obrekovanjem najgrše vrste in v brezmejni hujskariji so zadoščali svojemu političnemu sovraštvu... Mnogo jim nisem odgovarjal, kajti ljudem te baže ne prija pošteni odgovor. Vedel pa sem, da — pride dan plačila. Kajti gospodarskega dela ne more nobena prazna fraza nadomeščati! In prišel je plačilni dan...

Naj se mi torej par opomb dovoli! Ali se, moji nasprotniki še spominjajo, kako so ob priliki zadnjih volitev proti meni kot takratnemu načelniku okraja lagali? Pred mano leži „Slov. Gospodar“ štev. 39 z dne 8. avgusta 1907 l., v katerem se mene in moje gospodarstvo v okraju na neverjetno lažnivi način napada. Tako čitam v tem starem članku m. dr.:

„Streti je treba moč nemčurstva in se otesiti nemčurskih verig, v katere ste bili dolga leta vklopani. Pokažite na dan volitve z zedinjenimi močmi, da se ne pustite več komandirati od radgonskih nemških „purgarjev“, katerih pokorni sluga je narodni odpadnik Wratschko. Petnajst let so gospodarili nemškutarji in radgonski purgarji v našem okraju. A kako? Okrajne doklade so leto za letom zvišavali in tako nalagali vedno večja bremena na naše itak že s toliko davki preobležene rame, a vendar za gospodarski napredek okraja bore malo skrbeli.“ itd.

Tako je pisal torej „Slov. Gospodar“ leta 1907. In pri volitvah so črni gospodje zmagali. Vrgli so torej „Wratschkovo gospodarstvo“ in pričeli sami gospodariti. Štiri leta bo kmalu od tega časa. In zato se pač že lahko vprašamo: S kakšnim uspehom so pa ti gospodje gospodarili? Ali so okrajne doklade znižali? Ali so mnogo za gospodarski napredek storili?...